

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 11922/2022
05.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Желимир Џамбић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обојице из ..., чији је заједнички пуномоћник Слободан Деспотовић, адвокат из ..., ради побијања правних радњи дужника, одлучујући о ревизији туженог ВВ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 351/22 од 12.05.2022. године, у седници одржаној 05.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 351/22 од 12.05.2022. године у ставу другом и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се утврди према туженом ВВ да је Уговор о продаји непокретности оверен код Основног суда у Ужицу под Ов.3 бр 917/2013 од 26.06.2013. године без правног дејства према тужиоцу, у обиму потребном за намирење његовог потраживања према дужнику ББ које је утврђено правноснажном пресудом Основног суда у Ужицу П 843/2012 од 29.03.2016. године и то до износа од 48.000 евра са каматом коју прописује Европска централна банка почев од 05.09.2008. године до 24.12.2012. године, а од 24.12.2012. године према члану 4. Закона о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као и за износ трошкова парничног поступка од 356.962,00 динара, што је тужени дужан признати и трпети да тужилац наведено потраживање може намирити продајом непокретности која је била предмет наведеног уговора и то $\frac{1}{2}$ породичне стамбене куће у ..., у улици ... број ..., изграђена на кат. парцели број .. КО ..., број зграде .. и права коришћења са уделом 1/6 на катастарској парцели на којој је зграда изграђена, све уписано у листу непокретности број .. КО ... и одбија захтев тужиоца да се обавезе тужени ВВ да му накнади трошкове поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом ВВ, као повериоцу са туженим ББ, на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 846.000,00 динара и износ од 60.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 3739/2018 од 27.12.2021. године, ставом 1. изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца према туженима ББ и ВВ којим је тражено да се утврди да је уговор о продаји непокретности оверен код Основног суда у Ужицу под Ов.3 бр 917/2013 од 26.06.2013. године без правног дејства према тужиоцу у обиму потребном за намирење његовог потраживања према дужнику ББ, које је утврђено правноснажном пресудом Основног суда у Ужицу П 843/2012 од 29.03.2016. године и то износа од 48.000 евра са каматом коју прописује Европска централна банка почев од 05.09.2008. године до 24.12.2012. године, а од 24.12.2012. године према члану 4. Закона о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по званичном курсу НБС на дан исплате, као и за износ трошкова парничног поступка од 356.962,00 динара, што је тужени дужан признати и трпети да тужилац наведено потраживање може намирити продајом непокретности која је била предмет наведеног уговора и то $\frac{1}{2}$ породичне стамбене куће у ..., у улици ... број ..., изграђена на кат. парцели број .. КО ..., број зграде .. и правом коришћења са уделом $\frac{1}{6}$ на катастарској парцели на којој је зграда изграђена, све уписано у листу непокретности број .. КО Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди и према туженом ББ да је уговор о продаји непокретности оверен код Основног суда у Ужицу под Ов.3 бр 917/2013 од 26.06.2013. године без правног дејства према тужиоцу у обиму потребном за намирење његовог потраживања према дужнику ББ које је утврђено правноснажном пресудом Основног суда у Ужицу П 843/2012 од 29.03.2016. године и то износа од 48.000 евра са каматом коју прописује Европска централна банка почев од 05.09.2008. године до 24.12.2012. године, а од 24.12.2012. године према члану 4. Закона о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по званичном курсу НБС на дан исплате, као и за износ трошкова парничног поступка од 356.962,00 динара, што су тужени дужни признати и трпети да тужилац наведено потраживање може намирити продајом непокретности која је била предмет наведеног уговора и то $\frac{1}{2}$ породичне стамбене куће у ..., у улици ... број ..., изграђена на кат. парцели број .. К.О. ..., број зграде .. и правом коришћења са уделом $\frac{1}{6}$ на катастарској парцели на којој је зграда изграђена, све уписано у листу непокретности број .. КО Ставом 2. изреке, обавезан је тужилац да туженима на име накнаде трошкова поступка плати износ од 846.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 351/22 од 12.05.2022. године, након одржане расправе пред тим судом, ставом првим изреке, укинута је пресуда Вишег суда у Ужицу П 3739/2018 од 27.12.2021. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено према туженом ВВ да је уговор о продаји непокретности оверен код Основног суда у Ужицу под Ов.3 бр 917/2013 од 26.06.2013. године без правног дејства према тужиоцу у обиму потребном за намирење његовог потраживања према дужнику ББ које је утврђено правноснажном пресудом Основног суда у Ужицу П 843/2012 од 29.03.2016. године и то износа од 48.000 евра са каматом коју прописује Европска централна банка почев од 05.09.2008. године до 24.12.2012. године, а од 24.12.2012. године према члану 4. Закона о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по званичном курсу НБС на дан исплате, као и за износ трошкова парничног поступка од 356.962,00 динара, што је тужени дужан признати и трпети да

тужилац наведено потраживање може намирити продајом непокретности која је била предмет наведеног уговора и то $\frac{1}{2}$ породичне стамбене куће у ..., у улици ... број ..., изграђена на кат. парцели број .. КО ..., број зграде .. и правом коришћења са уделом $\frac{1}{6}$ на катастарској парцели на којој је зграда изграђена, све уписано у листу непокретности број .. КО Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди и према туженом ББ да је уговор о продаји непокретности оверен код Основног суда у Ужицу под Ов.3 бр 917/2013 од 26.06.2013. године без правног дејства према тужиоцу у обиму потребном за намирење његовог потраживања према дужнику ББ које је утврђено правноснажном пресудом Основног суда у Ужицу П 843/2012 од 29.03.2016. године и то износа од 48.000 евра са каматом коју прописује Европска централна банка почев од 05.09.2008. године до 24.12.2012. године, а од 24.12.2012. године према члану 4. Закона о затезној камати до исплате, све у динарској противвредности по званичном курсу НБС на дан исплате, као и за износ трошкова парничног поступка од 356.962,00 динара, што је тужени дужан признати и трпети да тужилац наведено потраживање може намирити продајом непокретности која је била предмет наведеног уговора и то $\frac{1}{2}$ породичне стамбене куће у ..., у улици ... број ..., изграђена на кат. парцели број .. К.О. ..., број зграде .. и правом коришћења са уделом $\frac{1}{6}$ на катастарској парцели на којој је зграда изграђена, све уписано у листу непокретности број .. К.О. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени ВВ да тужиоцу на име трошкова поступка плати износ од 673.475,00 динара. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженом ББ на име трошкова поступка плати износ од 481.788,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени ВВ је благовремено изјавио ревизију против става другог и четвртог изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност пресуде у побијаном делу у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ни у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба тог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, пресудом Основног суда у Ужицу П 843/12 од 29.03.2016. године усвојен је тужбени захтев тужиоца АА према туженом ББ, па је раскинут уговор о заједничкој изградњи стамбеног објекта од 05.09.2008. године и обавезан је ББ да тужиоцу АА исплати износ од 48.000 евра са припадајућом законском затезном каматом и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 356.962,00 динара. Пресуда је постала правноснажна 04.04.2017. године. На основу ове пресуде као извршне исправе, АА је као извршни поверилац, 20.04.2017. године против ББ као извршног дужника, поднео предлог за извршење ради наплате главног дуга у износу од 48.000 евра, на целокупној имовини извршног дужника, који

предлог је усвојен и решењем Основног суда у Ужицу ИИ 375/17 од 27.04.2017. године одређено је предложено извршење. Истога дана поднет је и предлог за извршење против истог извршног дужника ради наплате трошкова поступка у предмету П 843/12 у износу од 356.962,00 динара, а решењем о извршењу ИИ 374/17 од 24.04.2017. године одређено је предложено извршење на целокупној имовини извршног дужника. Закључком јавног извршитеља Ђорђа Доганџића од 18.07.2017. године одређено је спровођење извршења решења о извршењу ИИ 374/17 од 24.04.2017. године уписом забележбе закључка о спровођењу извршења у катастар непокретности, проценом вредности непокретности, продајом непокретности и намирењем извршног повериоца из продајне цене непокретности извршног дужника ББ. Реч је о непокретностима ББ - кат. парцели број .. КО ... и кат. парцелама број .. и .. КО Тужени ББ, као продавац је са ВВ, као купцем, 24.06.2013. године закључио уговор о купопродаји непокретности чији је предмет удео од $\frac{1}{2}$ на породичној стамбеној згради у ..., уписане у листу непокретности број .. КО ... и удео од $\frac{1}{6}$ права коришћења кат. парцеле .. КО ..., површине 492 м² градско грађевинско земљиште. Уговор је судски оверен дана 26.06.2013. године. Према налазу и мишљењу судског вештака економско – финансијске струке, у тренутку закључења уговора о купопродаји, дужник ББ је био инсолвентан, будући да је потраживање тужиоца према њему на тај дан износило 52.762,25 евра, а вредност укупне имовине којом је дужник у том тренутку располагао износила је 18.243,16 евра, односно 34.014,60 евра уколико се укључи и имовина која је предмет уговора о купопродаји. У овом поступку правноснажно је одлучено о тужбеним захтевима тужиоца АА за утврђење ништавости и за поништај предметног уговора о купопродаји, тако што су пресудом од 30.06.2016. године одбијени ови тужбени захтеви тужиоца.

Након расправе одржане пред другостепеним судом у смислу члана 383. ст. 3. и 4. ЗПП, тај суд је закључио да је предметни уговор о купопродаји закључен између тужених ББ и ВВ, иначе оца и сина, привидан уговор који прикрива други уговор, уговор о поклону, а који уговор је пуноважан у смислу одредбе члана 66. став 2. ЗОО. Како је реч о бестеретном располагању, то се сходно члану 281. став 2. Закона о облигационим односима, претпоставља да је туженом ВВ, као сроднику по крви продавца, било познато да продавац предузетим располагањем наноси штету тужиоцу. Тужилац није преклудирао да тражи правну заштиту у конкретном случају, јер је његово потраживање према дужнику ББ доспело на исплату 05.09.2008. године, што је утврђено правноснажном пресудом од 29.03.2016. године. Како су испуњени сви услови за побијање дужникових правних радњи у смислу члана 280. став 1, 281. став 3. и 285. став 1. Закона о облигационим односима, тужбени захтев тужиоца према туженом ВВ, као трећем лицу, је основан.

По оцени Врховног касационог суда, основани су наводи ревизије туженог ВВ којима се указује на погрешну примену материјалног права у делу одлуке која се односи на овог туженог.

Према одредби члана 280. Закона о облигационим односима, сваки поверилац, чије је потраживање доспело за исплату, и без обзира када је настало, може побијати правну радњу свог дужника која је предузета на штету поверилаца (став 1.); сматра се да је правна

радња предузета на штету поверилаца ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повериоачевог потраживања (став 2.). Одредбом члана 283. став 1. и 2. прописано је да се побијање може вршити тужбом или приговором и да се тужба за побијање подноси против трећег лица са којим је, или у чију корист је предузета правна радња која се побија, односно против његових универзалних правних следбеника. Одредбом члана 284. тог закона прописано је да ако суд усвоји тужбени захтев, правна радња губи дејство само према тужиоцу и само уколико је потребно да испуњење његових потраживања. Рок за подизање тужбе прописан је чланом 285. Закона о облигационим односима тако што је ставом 1. предвиђено да се тужба за побијање може поднети у року од једне године за располагање из члана 281. став 1., а за остале случајеве у року од 3 године, а ставом 2. да се рок рачуна од дана када је предузета правна радња која се побија, односно од дана када је требало предузети пропуштenu радњу.

У конкретном случају, тужилац побија правну радњу дужника – уговор о купопродаји који је дужник закључио са туженим ВВ, као трећим лицем, у смислу цитираних законских одредби. Уговор је закључен 24.06.2013. године, а судски је оверен 26.06.2013. године. Тужба у овој правној ствари поднета је 22.06.2016. године. С обзиром да побијана правна радња – уговор о купопродаји представља теретно располагање, то се има применити рок од годину дана, који се рачуна од дана закључења уговора. Стога следи закључак да је на дан подношења тужбе протекао законски рок за њено подношење, па је право тужиоца на побијање овог уговора престало, а што тужбени захтев тужиоца чини неоснованим. Притом, на супрот становишту другостепеног суда, а на шта ревизија правилно указује, пуноважност уговора о купопродаји је већ била предмет оцене суда и то управо у овом поступку, када је правноснажно утврђено да уговор није ништав и да не представља симуловани правни посао који прикрива уговор о поклону, чиме је расправљено питање његове правне природе као теретног правног посла.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужени ВВ је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 165. став 2. припадају трошкови целог поступка. Како је тужени супарничар са туженим ББ, који је такође успео у поступку и правоснажно су му досуђени трошкови поступка, уз увећање од 50% због заступања две странке, односно оба тужена, од стране истог адвоката, то је тужилац обавезан на исплату накнаде трошкова поступка туженом ВВ као повериоцу са туженим ББ у износу од 846.000,00 динара. Висина трошкова одмерена је према опредељеном захтеву и то за састав одговора на тужбу у износу од 45.000,00 динара, састав жалбе у износу од 90.000,00 динара, приступа на 14 одржаних рочишта и на 2 неодржана рочишта у износу од по 47.250,00 динара, односно 24.750,00 динара. Тужилац је обавезан да туженом надокнади и износ од 60.000,00 динара на име састава ревизије од стране адвоката, а коју радњу је овај тужени самостално предузео. Одлука је донета на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП а њихова висина је одмерена према важећој АТ.

Председник већа - судија

Гордана Комненић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић